

แนวทางการขับเคลื่อนยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความฉลาดรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โปรแกรมการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล หรือ PISA (Programme for International Student Assessment) ริเริ่มโดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา หรือ OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) ที่ประเมินนักเรียนอายุ ๑๕ ปี ซึ่งถือเป็นวัยการศึกษาภาคบังคับ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของระบบการศึกษาในการเตรียมความพร้อมให้เยาวชนมีศักยภาพหรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยการประเมิน PISA มุ่งเน้นการประเมินสมรรถนะของนักเรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในชีวิตจริง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลเป็นขั้นตอน การแก้ไขปัญหา หรือเรียกว่า “ความฉลาดรู้” (Literacy) ใน ๓ ด้าน ได้แก่ การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยการประเมินนักเรียนจะวัดทั้ง ๓ ด้านดังกล่าว แต่จะมีจุดเน้นที่ด้านใดด้านหนึ่งในแต่ละรอบการประเมิน

การประเมินรอบที่ผ่านมา คือ PISA 2022 ของประเทศไทย โดยรายงานผลการประเมินในรูปของคะแนนเฉลี่ย พบว่า นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่าน ๓๗๙ คะแนน ด้านวิทยาศาสตร์ ๔๐๙ คะแนน และด้านคณิตศาสตร์ ๓๙๔ คะแนน ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD ในทุกด้าน คือ คะแนนเฉลี่ยด้านการอ่าน ๔๗๖ คะแนน ด้านวิทยาศาสตร์ ๔๘๕ คะแนน และด้านคณิตศาสตร์ ๔๙๒ คะแนน ซึ่งผลการประเมินดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และมุมมองต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของประเทศไทย ทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งในการจัดลำดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และส่งผลกระทบต่อมิติเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะความน่าเชื่อถือและการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ และสำหรับการประเมินรอบถัดไป คือ PISA 2025 ซึ่งจะเน้นการประเมินด้านวิทยาศาสตร์ และมีการประเมินเพิ่มเติมด้านการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล (Learning in the Digital World) โดยจะดำเนินการจัดสอบรอบทดลองใช้เครื่องมือ (Field Trial) ในปี ค.ศ. ๒๐๒๔ และรอบ Main Survey ในปี ค.ศ. ๒๐๒๕

ดังนั้น จึงควรมีการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ในด้านการอ่าน วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ โดยการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีสมรรถนะความฉลาดรู้ ซึ่งจากผลการศึกษามีข้อบ่งชี้ว่าบุคคลที่มีความฉลาดรู้ทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการอ่าน วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ อยู่ในระดับสูงจะมีโอกาสประสบความสำเร็จ ทั้งด้านการศึกษา การดำรงชีวิต และด้านการประกอบอาชีพในอนาคตสูงขึ้นไปด้วย อีกทั้งเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพลดช่องว่างของความเหลื่อมล้ำในการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนส่งผลดีต่อภาพลักษณ์การจัดการศึกษาของประเทศ จึงขอความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดพิจารณาแนวทางการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะความฉลาดรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปปรับประยุกต์ใช้ในการกำหนดแผนการดำเนินงานขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม ตามบริบทและความพร้อม ดังนี้

๑. แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อน PISA / ทีม PISA / ผู้รับผิดชอบ ของสถานศึกษา
๒. วางแผน กำหนดรูปแบบการนำชุดพัฒนาความฉลาดรู้ทั้ง ๓ ด้าน ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และจัดทำแผนการดำเนินงาน ปีการศึกษา ๒๕๖๗ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม
๓. เตรียมความพร้อมด้านทรัพยากร อาคาร สถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เช่น อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ต
๔. จัดประชุมชี้แจงครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมา ความสำคัญ และกรอบการประเมิน PISA รวมทั้งแผนการดำเนินงาน โดยเน้นการยกระดับคุณภาพ การศึกษาและพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนเป็นหลัก
๕. จัดประชุมชี้แจงนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ และ ๓ เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ ของการประเมิน PISA ในการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีศักยภาพหรือทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลก ที่มีการเปลี่ยนแปลง รวมถึงความสอดคล้องในการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรในประเทศ เพื่อให้มี ความสามารถในการแข่งขัน และเชื่อมโยงสู่ศักยภาพของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ความน่าเชื่อถือ และการเข้ามาลงทุนทางธุรกิจของต่างชาติ
๖. สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาศึกษาชุดพัฒนาความฉลาดรู้ เพื่อนำไปประยุกต์ ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งชุดพัฒนาความฉลาดรู้สามารถบูรณาการได้ในทุกรายวิชา
๗. สนับสนุนให้ครูผู้สอน ศึกษานิตเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เข้ารับการอบรม ออนไลน์หลักสูตรการใช้ระบบออนไลน์ข้อสอบ PISA ในสถานศึกษา รุ่นที่ ๒ ของสถาบันส่งเสริมการสอน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน ๗ ชั่วโมง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน PISA และเรียนรู้ การใช้ระบบ PISA Online Testing รวมถึงแนวทางการส่งเสริมการใช้ระบบ PISA Online Testing ในชั้นเรียน ผู้ที่เข้ารับการอบรมจะได้รับวุฒิบัตรเมื่อผ่านการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยการอบรมจะเปิดให้ลงทะเบียน ในช่วงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๗ ซึ่งจะประชาสัมพันธ์ให้ทราบในโอกาสต่อไป
๘. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เข้ารับการอบรมพัฒนาศักยภาพ ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะความฉลาดรู้ของนักเรียน ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด รายละเอียดจะแจ้งให้ทราบในโอกาสต่อไป
๙. ครูผู้สอนวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างกรอบการประเมิน PISA และตัวชี้วัดตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ และออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นส่งเสริมทักษะการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความ ประเมิน แก้ปัญหา อภิปราย แสดงความคิดเห็น ให้เหตุผล และวิพากษ์วิจารณ์
๑๐. ครูผู้สอนปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนโดยบูรณาการตามชุดพัฒนาความฉลาดรู้ โดยใช้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย
๑๑. กำหนดกิจกรรมให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ และ ๓ ฝึกปฏิบัติทำแบบทดสอบ ทั้งแบบทดสอบที่เป็นเอกสาร Paper-Based Test (PBT) และระบบแบบทดสอบบนเครื่องคอมพิวเตอร์ Computer-Based Test (CBT) เพื่อให้ นักเรียนมีประสบการณ์ในการทำแบบทดสอบตามรูปแบบการประเมิน PISA
๑๒. ครูผู้สอนประเมินความสามารถและทักษะของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสนับสนุน พัฒนาการของนักเรียนและติดตามความก้าวหน้า โดยเน้นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง และพิจารณาจัดทำ/นำแบบทดสอบตามรูปแบบการประเมิน PISA ไปประยุกต์ใช้ในการวัดและประเมินผลผู้เรียน
๑๓. จัดให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ และ ๓ ได้ทำแบบทดสอบเสมือนจริง
๑๔. ส่งเสริมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา (PLC) เพื่อร่วมกันพัฒนา สมรรถนะความฉลาดรู้ของนักเรียน
๑๕. ผู้บริหารสถานศึกษานิตเทศก์ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความฉลาดรู้

